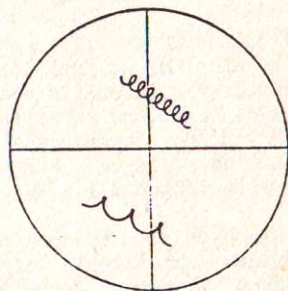

Meteoros hírek, érdekességek

A forgótükörös meteorfotózás

Ezt a módszert E. Öpik fejlesztette ki, és elég kiterjedten használta több vizuális programjában. Úgy tűnik, mások nem nagyon vették át, nem terjedt el széles körben. Ismertessük röviden, mert egyszerű és szellemes. Az egyik elrendezésben az észlelő lefelé néz egy siktükörre, amely felületével felfelé három támasztékon fekszik. Az egyik rögzített, a másik kettő egy meghajtó motor segítségével egyszerű harmonikus mozgással süllyed és emelkedik, 90° -os fáziseltéréssel. Az eredő 10 fordulat/s-os mozgás a csillagok kör- vagy ellipszisszerű megjelenését okozza, kb. $0,5$ fokos átmérővel. Boothroyd kidolgozott egy másik változatot, amelyben a tükör egy egyszerű támasztékon helyezkedik el, és 30 ford/s-os kúpos mozgást végez egy excentrikus tengely segítségével.

Mindegyik készüléknél a látómezőt átszelő meteor nyoma egy cikloidhoz hasonló görbének látszik (1. ábra). A meteor szögsebességére a megfigyelt hurkok számából s a nyom látszólagos hosszából következtethetünk. A megfigyelésnél fel léphet szubjektív hiba, bár Öpik úgy véli, hogy az észlelési feltételek előnyösebbek, mint a direkt meteorészlelésnél. A módszert kis távcsővel is használták már, hogy a vizuális tartományt kiterjesszék a halványabb meteorok felé.

1953-ban Öpik a kúpos mozgás elvét kiskamerás fényképezésre is átdolgozta. Az ilyen regisztrálás eredményeképp mindenféle szubjektív hiba kiküszöbölhető. A cikloidszerű meteor nyom erőssége a fotolemezen a látszólagos szögsebesség szerint változik, a hurkokban intenzívebb lesz, mint ha egyszerű állókamerával rögzítenénk. Ez a hatás Öpik szerint megdupláztatja a lefényképezett meteorok számát.

(Meteor Science And Engineering alapján — Posztobányi Kálmán)

Rádiós meteorozás – olcsón

Ha ilyen céllal vásárlunk egy URH-vevőkészüléket, hasznos, ha rendelkezünk némi rádiótechnikai alapismerettel. Sok esetben a drága gyári készülékek sem teljesítik azokat a követelményeket, amelyek számunkra fontosak. A gyári készülékek ára sokszor nem az amatőrök zsebéhez méretezett, s a készülékeken sok olyan szolgáltatást találunk, amelyek számunkra feleslegesek.

A rádiós meteorozás alapfeltétele a 3 mikrovolt vagy ennél nagyobb érzékenység. Az adatlapon feltétlenül nézzük meg ezt az adatot! Előfordul, hogy az érzékenységet decibelben (dB) adják meg, 3 mikrovolt 10 dB-lel egyenlő. A kereskedelemben kapható legérzékenyebb készülékek 1,1 mikrovoltos (3,3 dB-es) értékkel rendelkeznek. A jelenleg forgalomban lévő választékból hadd ajánljam amatőrtársaim figyelmébe a Videoton autórádió

tunerjét. Ennek érzékenysége 3 mikrovolt, kétnormás, tartalmazza az OIRT és CCIR sávokat. Az alapegység birtokában házilag készítettem a demodulátort, az előerősítőt és a végfokozatot egy külön nyomtatott áramkörön -- három tranzisztor és két IC felhasználásával. A sávváltás és a hangolás is ezen az egységen lett megoldva. A hangfrekvenciás kimenethez fülhallgató és műszer csatlakoztatható. A 12 V-os tápfeszültség szűrve, IC-vel szabályozva kerül a készülékre.

A CCIR-sáv közepére méretezett hajlított dipól baluntranszformátorral illeszthetjük a tuner antennabemenetére. A készülék dobozolását magam végeztem. Mérete 115x110x30 mm, összköltsége 200 Ft alatti. A készülék a CCIR sávban 31 állomást vesz nagyon jó hangminőségben, alig lehet rést találni az állomások között a meteorozáshoz!...

CSIBA MÁRTON

2400 Dunaújváros, Bocskai út 3.

NYÁRI ÉSZLELÉSI AJÁNLAT

Újhold július 22-én ill. augusztus 20-án lesz, vagyis a nyári hónapok második fele alkalmas az észlelőmunkára. Július jellegzetes rajkomplexumának, az Aquaridáknak felszálló szakaszát tanulmányozhatjuk. A legtöbb meteor talán július végén, az ekkor (alacsony deklináció) éjjél körül nyugvó Hold szép tűzijátékot "engedélyez". Ugyanebből az irányból, dél felől érkeznek a capricornida rajtagok. Könnyű őket megkülönböztetni lassúságukról, amely szöges ellentétben áll a gyors, fehéres, zöldes aquaridákkal.

Július végén jelentkeznek már a korai perseidák is. A jól ismert raj maximumának észlelését a telehold ugyan akadályozza, ezért az idén nem szervezünk Perseida észlelőtábort. Viszont ennek ellenére szeretnénk biztatni mindenkit -- a holdfény ellenére szép potyogást láthatunk. Emlékeztetőül: Csóti István 1986. augusztus 12-én 6 óra alatt közel 180 meteort jegyzett fel Budapestről telehold mellett. Jó alkalom nyílik a rádiós észlelésre. Ha naponta azonos időszak(ok)ban egy-egy félórát hallgatjuk a rádiós visszhangokat, szép aktivitásmenet-görbét kaphatunk. Ez lehet a nappali órákban is, hiszen a radiánsnak magas a deklinációja.

Augusztus második felének meteortevékenysége kevésbé tanulmányozott. Jó lehetőség nyílik a meglehetősen ellentmondásos Cygnidák megfigyelésére. A katalógusokban aug. 20-i maximumú, kifejezetten lassú meteorokat produkáló áramként ismert. Több év tapasztalata a meglehetősen "gyatra" jelentkezés. Nagy nyári összejövetelünket, a ráktanyai Meteor '90 táborát szeretnénk Cygnida-tábornak kinevezni, hiszen pont a közepére esik a feltételezett maximum. Kérjük hát a meteorozás iránt érdeklődőket és meteorfotózókat, vegyenek részt minél nagyobb számban a rendezvényen!

A szomolyai amatőrtalálkozóról

Bár komoly szervezés előzte meg, a helyiekkel együtt mindössze harmincan vettek részt június 16/17-i (MMTÉH-)találkozókon. Nem volt célunk kifejezetten meteoros összejövetelt szervezni, azonban más rovatvezetők részéről olyan csekély volt az érdeklődés, hogy nagyobb részt meteormegfigyeléssel kapcsolatos témák szerepeltek a programban. A megnyitó és a helyiek bemutatkozása után a meteorészlelés aktuális kérdéseiről szóltunk, majd Hevesi Zoltán mutatta be a számítógépes meteorfotó adatbázist. Bartha Lajos régi

tűzgömbleírásokról tartott hangulatos előadást. Az ebédszünet után külföldi meteoros kapcsolatainkról és a kapott cserekiadványokról esett szó, majd Spányi Péter vetített a múlt októberi balatonföldvári Nemzetközi Meteoros Találkozóról.

A meteoros témák után nyári táborajánlat és MCSE-fórum következett, majd Zajác György vetített a debreceni amatőrletről, és ismertette szoftvereit. A Jupiter-holdak fogyatkozásainak észlelésére biztatott Szabó Sándor, majd "Tátra-show" következett. Múlt augusztusban alkalma nyílt egy éjszakát eltölteni többedmagával Lomnici-csúcson lévő csillagvizsgálóban. A gyönyörű diák láttán többen kaptak kedvet a világ legkisebb magashegységében való túrázáshoz.

Dicséret illeti a szervezőket, akik ebéddel is vendégül látták a résztvevőket. Este megsejleltük a szomolyiai meteorozó helyét, csatangoltunk a környező dombokon. Mi, nagyobb részt "városlakók" joggal irigyelhetjük őket a gyönyörű, észlelésre kiválóan alkalmas természeti környezetért. Tervezett alvóhelyünkről éjszakai zápor kergetett le bennünket. Nagyon sajnálatos, hogy az intenzív szervezés ellenére kevesen jöttek el a találkozóra, szinte csak egy egyébként is összetartó baráti társaság.

(tey)

TÁBORAJÁNLAT – BÜKKALJA '90

1990. július 21—28. között táborozást szerveznek a szomolyiai amatőrök, amelyre szeretettel meghívunk minden észlelő amatőrt. A tábor ingyenes, önellátó baráti összejövetel. Sátrat, hálózsákot, észlelési segédanyagokat mindenki hozzon! Az egyik fő program az időszak meteorrajainak megfigyelése. Rendelkezésre áll egy Mícár, és persze a résztvevők által hozott távcsövek. Szomolya gyönyörű természeti környezetben fekvő, sötét egű, kiváló észlelőhely! A táborról az alábbi címen lehet érdeklődni: Kónya András, Szomolya, Radnóti u. 4. 3411

AUTÓBUSSZAL VIOLAUBA!

Az idei Nemzetközi Meteoros Találkozó alkalmából autóbussz kirándulást szervezünk az NSZK-ba. 40 fő esetén az útiköltség előreláthatólag 2000 Ft + 10 márka fejenként. Indulás szeptember 5-én (szerdán) reggel, érkezés 10-én (hétfőn) délután. Ezen utazási formát nemcsak a találkozón résztvevők számára ajánljuk, hanem bárkinek, aki NSZK-ba utazna ebben az időben. Hogy minél kisebb legyen az egy főre jutó költség, terjesszük a kirándulást híreit ismerőseink körében is! További információk HEVESI ZOLTÁN címen — 7400 Kaposvár, Vöröshadsereg út 15.

